

HOMENATGE NACIONAL A POMPEU FABRA
en el seu 80^è. aniversari

El dia 20 de febrer del 1948 el Mestre Pompeu Fabra complirà 80 anys. La data hauria estat celebrada com es mereixia, si s'hagués escaigut en circumstàncies normals, -si el més il·lustre dels catalans vivents hagués pogut passar aquests anys voltats de l'affecte dels seus, de l'admiració dels seus deixebles i de l'agraïment de tot Catalunya a la terra que tant estima.

Però Pompeu Fabra, que ha consagrat tota la seva intel·ligència i tots els seus esforços a la gran tasca de donar al català modern la seva categoria d'idioma codificat, fort dels exemples de la seva història i apte per a totes les necessitats del present, ha coronat la seva vida passant a l'exili, en el moment que només a l'exili podia continuar dignament la seva obra, i és a l'exili on segueix vivint sense mai regatejar la seva col·laboració a totes les empreses dictades pel patriotisme. És a l'exili, a despeït de totes les privacions, i de totes les angoixes, que el Mestre ha continuat la seva feina, i la "Gramàtica catalana" de tipus popular que ha donat recentment a les premses, com la més completa que té enllestida i que aviat deura publicar-se, són proves de la continuïtat de l'esforç redreçador de la nostra llengua que ha guiat tota la seva activitat.

Els catalans que compartim amb el Mestre la dura prova de l'exili i que sentim l'orgull de la seva companyia sabem que mai com ara ens ha estat tan necessari d'agrupar-nos entorn de les més altes figures de la nostra cultura per a reivindicar la unitat espiritual dels fills de Catalunya i la nostra voluntat de refer, junt amb els germans que viuen i sofreixen a la nostra terra, una pàtria lliure. Volem, doncs, que aquesta data del 20 de febrer del 1948, quan el Mestre Fabra compleixi els seus 80 anys d'una vida admirable, rebi el testimoni efusiu de l'amor, el respecte i la gratitud de tots els seus compatriotes exiliats, i sabem que en aquesta demostració que demanem s'hi hauran sumat en esperit tots els catalans que, per viure a una pàtria subjugada, no podran expressar lliurement els mateixos sentiments.

Per iniciativa de "Cultura Catalana", que té Pompeu Fabra com a president d'honor, ha sorgit, doncs, la idea de retre al Mestre un Homenatge Nacional. El President de la Generalitat de Catalunya ha volgut donar la seva aprovació i el seu patrocini a la iniciativa. I s'ha constituït un Comitè Nacional d'Homenatge, el president d'honor del qual és el Mestre Pau Casals i que reuneix les figures més destacades de la nostra espiritualitat que avui es troben esparses arreu del món. Figuren també en aquest Comitè, i en lloc destacat, l'"Institut d'Estudis Catalans" i la "Institució de les Lletres Catalanes", entitats cabdals de la nostra cultura, que mantenen vivent el foc de l'esperança en la forja del treball de cada dia, malgrat les dificultats i les persecucions.

Demanen a tots els catalans que vulguin contribuir amb llur aportació a aquest homenatge, que consistirà essencialment en l'ofrena al Mestre d'una medalla commemorativa d'or esculpida per Joan Rebull. Ha estat oberta una subscripció de caràcter popular amb la quota única de 20 francs, i estem segurs que ningú no voldrà estar absent d'aquestes llistes d'honor de la gratitud i de la fidelitat.

El Comitè Executiu: Josep QUERO MOLARES, president; Ferran GANYANERES, Tresorer; Joan ALAVEDRA; Pau GIRERA; Julia GUAL; Rafael TÀSIS; Joaquim TORRENTS IVERM; Eugeni XAMMAR, Secretaris.

=====

No cal pas dir com la Redacció d'aquest BUTLLETÍ, des de l'interior de la Patria subjugada, s'adhereix, efusivament i amb tot entusiasme, a la iniciativa de la benemèrita entitat "Cultura Catalana". Mestre Fabra, com pocs, és digne de l'homenatge que ara va a dedicar-se-li. El reconstructor gramatical del nostre idioma, en complir el vuitantè aniversari de la seva vida, ha de veure's assistit, espiritualment, amb la fervent veneració de tots els catalans nacionals es trobin allà on se trobin.

"Cultura Catalana", ha posat sota l'alt patronatge de l'Honorable senyor Josep Irla, President de la Generalitat de Catalunya, la idea d'aquell Homenatge. Catalunya sencera, doncs, el dia 20 del proper mes de febrer, posarà llur fervorós pensament i tota l'esponjositat de llur sentiment en el record del nostre venerable Pompeu Fabra.

 " WRITERS OF CATALONIA "
 =====

La revista internacional de literatura "ADAM", que es publica a Londres, dirigida per l'il·lustre escriptor Miron Grindea, ha dedicat el seu número 174, d'una manera íntegra, "a Pau Casals i a Pompeu Fabra, en el seu exili de Prades, França, símbols vivents de la resistència catalana".

En la nostra editorial es fa un breu estudi antològic de la literatura catalana i, en particular, dels Jocs Florals. Carles Pi i Sunyer, en "unes paraules d'introducció", explica els orígens de l'idioma i de la cultura catalanes i fa història del nostre moviment intel·lectual des dels més remots temps fins als nostres dies.

La Revista, que com hem dit està íntegrament dedicada a Catalunya, en la persona dels nostres dos grans mestres Casals i Fabra, publica escollits fragments poètics i literaris, contes i assaigs, traduïts a l'anglès i al francès per K. Nott, E. Harrington, J. L. Gili, Carles Pi i Sunyer, E. Davies, E. Noulet, J. Lindsay, R. Cant, Ventura Gasol i Maria Pi i Sunyer.

El públic de parla anglesa, doncs, ha tingut una nova ocasió de llegir unes acurades traduccions dels nostres més selectes escriptors com Joan Maragall, Jacint Verdaguer, Víctor Català, Domènec Ferramon, Carles Riba, Josep Carner, Magí Morera, Mercè Rodoreda, Maria Manent, Ventura Gasol, Carles Cardó, Rosa Leveroni, Pere Calders, Josep Piñó, Joan Alcega, J. V. Foix i J. M. López Picó. La revista publica, així mateix, una sintètica biografia dels principals escriptors de la llengua catalana.

Aprofitem aquesta avinentosa per a demostrar als intel·lectuals anglesos, i en especial a Mr. Miron Grindea, el nostre més pregon agraïment per

la seva comprensió i reconeixement dels nostres valors espirituals i per les facilitats de difusió que dels mateixos ens han proporcionat, i felicitem cordialment als nostres compatriotes exiliats i residents a Londres, pel gran èxit aconseguit en pro de l'expansió de les glòries de Catalunya.

.....

Cercant el canvi?

ANADES I VINGUDES DELS MONARQUICS

Com a confirmació del que feiem constar en la nota política de l'anterior número del nostre BUTLLETÍ, "El Socialista" (P.S.O.E.), de Toulouse, diu que els elements monàrquics espanyols de l'interior estan estudiant la manera d'entroncar "Don Juan" amb l'anomenada llei de successió, votada per les "Cortes" franco-falangistes que no són res ni representen a ningú. I diem que no representen a ningú, adhuc, quasi, ni als seus, perquè així ho demostrà el "sucreit" en la sessió del mes de desembre darrer, en la qual Susnes, el Ministro d'Indústria i Comerç i consoci de Franco en una infinitat de negocis, tals com el de l'Elèctrica del Ribagorça, va presentar-se a pronunciar el llarg discurs que els diaris varen bombejar hiperbòlicament i va ésser constantment interromput amb forts i nodrids murmuris de desaprovació.

És clar que, malgrat tot, Franco insisteix en oferir als monàrquics espanyols i a base de l'entronitzament del "rei Joan", la successió de la càbica situació politico-econòmica que el "caudillo" i els seus han creat. Ara, això, ho podem assegurar, puix que ho ha dit una alta figura monàrquica de Barcelona, el nom de la qual, políticament, ha quedat oblidat d'ençà que en un oportunitíssim parlament -oportunitíssim per la ocasió en que va ésser pronunciat- es va relacionar el fum de les xemeneies de la indústria catalana amb els "gritos de ritual" que s'acostumen a donar en els actes polítics de l'Estat espanyol des de que el franco-falangisme se'n va apoderar.

Sense deixar, doncs, el tema de la restauració monàrquica, se sap que els interessats en la mateixa tracten d'influir prop de França, Anglaterra i els E.E.U.U. d'Amèrica, per tal que rectifiquin llur posició actual en el que es refereix a l'obligatorietat de celebrar un plebiscit que determini quina ha d'ésser la forma de govern que s'ha d'instaurar a Espanya. Els propis elements monàrquics, s'esforcen per tal d'aconseguir dels republicans exiliats una actitud no hostil al pretès canvi. "Ja hora es grave -escriu "El Socialista"- y exige de todas una meditacion serena y una actitud resuelta".

El viatge a Londres dels dos significats elements partidaris de la Monarquia als quals feiem esment en el número passat, ha motivat un nou viatge del Duc d'Alba cap a Madrid i de Madrid, novament, cap a Londres i Suïssa amb el fi d'assabentar als elements espanyols i al propi "Don Juan", respectivament, dels termes amb que s'han desenvolupat les converses a la capital del Regne Unit.

Per cert, que amb motiu d'haver hagut d'aterrar a la nostra ciutat, per causa del mal temps, l'avió en el qual viatjava el Duc d'Alba, aquest, s'assegura que sostingué algunes converses amb certes i determinades personalitats barcelonines.

Del senyor Ventosa i Galvó, en concret, no se'n sap altra cosa que

el que li atribueixen les informacions dels diaris espanyols del dia 21 d'aquest mes, -o sigui: que, després d'un llarg silenci polític, s'ha despenjat, ara, fent grans elogis de l'obra i el regim franquista en l'acte inaugural de la central elèctrica de Rivesalbes (Castelló de la Plana).

==/o==/o==/o==/o==/o

Política retrospectiva

LA REVELACIÓ D'UN HOME DIGNE DINS LA POLÍTICA CATALANA

A l'any 1917, promogut pel Manifest que varen fer públic el dia 1 de juny unes determinades "Juntas de Defensa" militars, es va produir un moviment d'agitació que va senoure totes les esferes socials de l'Estat. Els elements esquerristes i també bona part de dretistes -els dretistes que no estaven anquilosats per la devoció que poguessin sentir per la conservació de l'estatu-quo- varen sumar-se a aquell estat d'opinió i ajuntaren la seva veu i la seva acció a la veu i a l'acció de les organitzacions i partits polítics que creien en la possible eficàcia d'aquell anhel de regeneració, exposat per tots els nuclis espanyols que semblaven ésser vitals.

Com sempre, equivocant-se o encertant, Catalunya va fer de pal·ladi del nou esclat democràtic. I com que els governs de l'Estat desatenien els clams populars i les representacions parlamentàries no eren ateses i, cosa encara pitjor, no podien fer exposició de llurs aspiracions i punts de vista en el Parlament, pel fet de tenir-lo tancat i barrat, va decidir donar aixopluc als Diputats i Senadors que es movien i maldaven per la regeneració de la vida política espanyola. A la nostra ciutat, doncs, es va celebrar, sota la Presidència de Raimond d'Abadal, una reunió de parlamentaris de diferents tendències i fraccions polítiques, per tal de deliberar respecte la manera com s'havia d'actuar i amb quins procediments s'havia d'aconseguir la pretesa renovació de tota l'actuació política general del país. Aquesta reunió va donar lloc a diverses incidències, d'entre les quals sobresurt la desobediència a la representació de l'autoritat del govern en negar-se a dissoldre's quan, en plena celebració d'aquella Assemblea de parlamentaris, foren comminats pels representants i caps de les forces d'ordre públic del govern, a que aixequessin la sessió. Això, no s'aconseguí fins que el Sr. Matos, aleshores governador civil de la "provincia" de Barcelona, va fer us de la violència -avui, en diríem una violència simbòlica-, i posant la mà damunt l'espatlla de cada un dels Diputats i Senadors allí reunits va quedar dissolta la reunió.

De totes maneres, però, l'Assemblea esmentada, no va pas deixar d'influenciar la política general de l'Estat. Va deixar un pregon anhel de renovació que, de certa manera, va fer capgirar el rumb que seguien les oligarquies polítiques madrilenyes, puix que després d'haver-se manifestat l'esperit que movia i impulsava aquella actuació dels representants parlamentaris catalans i bon nombre d'espanyols, la vida política de l'Estat va veure's influenciada per l'efany renovador que suposava i entranyava l'agitació que s'anava extenent per tots els àmbits de la península, fins a l'extrem d'haver-se produït vagues generals i conflictes greus i de gran importància.

No anem pas a parlar, ara, d'aquells frustrats intents ni de com va esfumar-se l'agitació de l'any 1917. Hi ha molt a dir i a parlar, però com que la nostra intenció no és la d'historiar minuciosament el que va esdevenir ni el per què va esdevenir, ens limitarem, sense moure'ns del camp d'acció de la política estrictament catalana, a recordar el nom d'un català que va revelar-se com un element digníssim, possessor d'una bona fe sense

límit. Ens referim a l'Excel·lentíssim Alcalde de la Ciutat, senyor Martínez Domingo, el qual, en vista del que passava, ell, nomenat de Reial ordre va abandonar el càrrec que ostentava, fent públics els motius amb que basava llur actitud per mitjà del sobri i concís discurs pronunciat a la sessió de l'Ajuntament barceloní, celebrada el 20 de juliol del 1917, el qual passem a transcriure, sinó per altra cosa, per a vergonya de tantes autoritats (?) com existeixen, avui, incapaces de caure i de decantar-se del costat del poble i de les aspiracions que el poble vol veure reconegudes.

Llogiu:

"Senyors Regidors:

Han d'ésser les meves primeres paraules per a saludar cordialment els senyors Diputats i Senadors que amb llur presència honren, avui, la nostra tribuna. Com, senyors, l'Alcalde d'aquesta ciutat, que té a alta honra trobar-se identificat amb ella, havia de deixar d'encarnar en aquest moment la seva tradicional cortesia, saludant afectuosament els Parlamentaris ací presents?

I dit això, tinc d'anunciar que he presentat, amb caràcter irrevocable, la dimissió del meu càrrec.

Les circumstàncies m'han col·locat en un dilema de consciència que afecta groment el meu més íntim sentiment.

Jo em col·locava enfront del Govern i mancava al meu deure de lleialtat, o bé em col·locava al seu costat contrariant la meua més íntima convicció de que és indispensable donar ample límit legal a aquest moviment de renovació que s'ha iniciat en la vida espanyola.

En posar-me enfront d'aquest moviment, havia de contrariar, també, el sentir comú de la Corporació Municipal; l'opinió manifestada unànimament per la quasi totalitat dels seus representants parlamentaris. I pensava, jo, que podia haver arribat per aquí fins, tal vegada, el més tristíssim cas d'haver d'emprar la força pública municipal contra la més alta representació de Catalunya. I, això, jo, no ho vull ni ho puc fer.

Jo, senyors, res més no us tinc de dir. Tots compreneu perfectament la meua situació. Alcalde dimissionari, no tinc la suficient autoritat per a interposar-me ni per a contrariar la vostra voluntat, ni, encara que tingués aquesta autoritat, no voldria ni en podria fer us. per tant, haureu de permetre'm que des d'aquest moment em retiri. ja ho he dit: abans que manca, abans que oposar-me a aquest esperit que jo sento que, avui, és unànim a Catalunya, prefereixo tornar a ésser ciutadà lliure de la lliure Barcelona".

NOTES INFORMATIVES

Crisi del Govern de la Generalitat.

La Secretaria de la presidència de la Generalitat ha fet pública una nota donant compte d'haver-se celebrat una reunió del Govern de Catalunya, la qual ha estat convocada i presidida per l'Honorable senyor Josep Irla. En el curs de la mateixa, i després d'anàlitzada la situació plantejada pels darrers aconteixements esdevinguts a dintre i a fora de les fronteres nacionals, ha quedat plantejada la crisi del Govern.

El President Irla ha promès que, després d'escoltar les opinions i copsar els anhels de les diferents representacions i exponents de l'espiritualitat i de la voluntat de Catalunya, s'adreçarà al poble català per a donar-li compte de les seves resolucions.- S.I.G.

El "govern" franquista acorda un nou augment del cost de la vida.-

El "Boletín Oficial del Estado" ha donat publicitat a un Decreto-Ley segons el qual, a partir del primer de gener d'enguany, és incrementat l'anomenat impost d'"Usos y Consumos" en un percentatge que oscil·la entre el 5 i el 25 per cent. Aquesta disposició farà augmentar el preu de cost dels següents productes: vins embotellats i comarcals; materials de fundició, acers laminats i espacials; sabons ordinaris; ciment natural i artificial; paper, cartó i cartolines; peces de recanvi per a automòbils; filats de fibra vegetal; filats de fibra animal, excepte la seda; mobles; vidre i ceràmica; articles de pell i similars.

El paper timbrat de 15, 25 i 35 cèntims, és substituït per un tipus únic i mínim de 0,50 pessetes. La gasolina d'ús corrent és augmentada en 25 cèntims per litre i, la de restricció, en una pesseta. L'impost sobre l'electricitat d'ús domèstic serà de 0,17 ptes. per kw. també són augmentats els impostos sobre les pólvores, sobre els transports de viatges i de mercaderies, sobre els alcohols i la cervesa, sobre la fabricació del sucre, sobre les caixes de seguretat, sobre els tabacs i les cigarretes. S'encareix el preu de les patents i les dels aparells de radio són augmentades en 7 i en 10 ptes. segons el nombre de vàlvules.

Així el "govern" franquista enfonsa cada dia més en la misèria a les classes treballadores i als petits capitalistes, que no poden viure de l'estraperlo, i que no es poden defensar de la creixent disbaixa econòmica del règim falangista.- S.I.G.

Una angoixosa manca de divises.-

Degut a les nevades caigudes durant els primers dies del mes de maig del 1947 a moltes zones del nord d'Espanya i a les sequetats sofertes per alguns altres, les collites de grans i cereals no han arribat al 75% de les de la campanya del 1946. Però, si bé és veritat que les condicions climatològiques poden influir, d'una manera circumstancial, però molt important, sobre el volum i qualitat de les collites, també no és menys veritat que, a Espanya, unes de les actuals i permanents causes del mal rendiment de les nostres indústries agrícoles cal cercar-les en la manca de tractors, transports, màquines, cavalls, mules, etc. Aquests darrers animals quan tenen de vuit mesos a tres anys, són venuts a preus que oscil·len entre les 25 i les 30 mil pessetes.

També es deixa sentir, d'una manera considerable, la manca d'adobs, ja que les 250 mil tones de fosfats i les 50 mil de nitrats que eren importades abans de la nostra guerra civil, han quedat reduïdes, en un conjunt, a unes 50 mil tones.

La manca de matèries primeres essencials, les restriccions elèctriques i altres greus problemes que avui pertorben la vida econòmica del país, també es deu, entre altres raons, a que la pesseta té una cotització oficial molt per davant del seu valor real, del seu valor ajustat a la veritat de la situació d'evident inflacionisme en que es troba enfonsat el signe monetari espanyol. És per això que el "govern" sembla que té la intenció, per tal de tractar d'estimular el comerç amb l'exterior, de provocar una desvalorització de la moneda que podria ésser del volum d'un 40%. Però aquesta mesura topa amb greus dificultats, per tal d'ésser posada en pràctica, per causa del gran nombre d'interessos creats que envolten al Govern franquista i que el tenen presoner.- S.I.G.